

LETTER FROM NORTH LONDON

City Mine(d) – februari 2012

Intro

In 2010 keerde City Mine(d) terug naar Finsbury Park in Noord Londen. De plek waar het Brusselse productiehuis 7 jaar eerder een *Company Limited by Guarantee* werd, en waar het toen al eens probeerde om samenwerkingen op te zetten. Uiteindelijk concentreerde City Mine(d) haar aandacht in 2003 op de buurt rond Kings Cross, waar op dat moment bewoners een menselijk karakter probeerden te geven aan de ontwikkelingen rond de aanstormende Eurostar. Finsbury Park stond toen aan de vooravond van een complete transformatie door de bouw van het nieuwe Arsenal stadion, en een door gemeentelijke overheden en privé-ontwikkelaars gesponsord overleg-orgaan zou alle hierdoor gegenereerde hoop en grieven een plaats geven. Ondertussen zijn we negen jaar verder, komt de Eurostar toe in St Pancras, en speelt Arsenal in een nagelnieuw stadion dat het alweer wil uitbreiden wegens meer vraag dan aanbod van zitjes [die de Engelsen trouwens “*stands*” noemen. Linksrijders]. Helaas leeft nog altijd 1 op 3 kinderen in Londen in armoede, en leeft 1 op 7 Londenaren in een gezin waar niemand een job heeft.

Maar daar gaat verandering in komen. Want 2012 is het Olympisch jaar. Dankzij Tony Blair en David Beckham en iedereen die iemand is in het Verenigd Koninkrijk, zal de East End eindelijk ontwikkeld worden. En met de East End heel Londen. Atletische kinderen zullen in weelde leven en er zullen gastarbeiders nodig zijn om een tekort op de arbeidsmarkt op te vullen. Geen reden om cynisch te worden, zegt u? Zelfs na Canary Wharf, de Millennium Dome, Wembley Stadium, Arsenal Football Stadium en St Pancras Station blijven stedelijke overheden geloven in het heil van *flagship projects*. Bij een bezoek aan Finsbury Park anno 2010, kan een mens zich afvragen of steden als Londen niet ondanks, eerder dan dankzij, grote ontwikkelingsprojecten blijven groeien. En of de groeicijfers die worden voorgelegd niet veel meer een bewijs zijn van de veerkracht van de plaatselijke bevolking dan van het ontwikkelings-genie van stedelijke planners.

Wat betreft de dynamiek, of afwezigheid daarvan, is Finsbury Park typerend voor de plaatsen waar City Mine(d) de afgelopen jaren werkte. Buurten als de Brusselse Brabantwijk in de jaren '90, Spangen in Rotterdam rond 2000 of Poble Nou in Barcelona in het eerste decennium van deze eeuw, delen met Finsbury Park een aantal niet opwekkende kenmerken: een arme bevolking waarvan er heel wat niet legaal in het land vertoeven; bovendien een bevolking die snel verandert omdat wie kan, verhuist, en wie niet verhuist, verdwijnt van de statistieken; en een sociale en etnische diversiteit die samenleven er niet makkelijker op maken. Kortom de stad op zijn meest gefragmenteerd, en waar de *superglue* van grote ontwikkelingsprojecten het minst vat op lijkt te hebben.

Finsbury Park

Om verschillende redenen heeft Finsbury Park een prominente plaats op de mentale kaart van Londenaren. Het park is een van de oudste Victoriaanse parken in Londen, en sinds haar heraanleg in 2007 opnieuw veelgebruikt. Finsbury Park station is ook een van de drukke verkeers-hubs in Noord Londen: voor zowel de Northern Line als de Picadilly Line is het de laatste halte in zone 2, wat betekent dat velen die op de kleintjes moeten letten hier overstappen op een van de 18 buslijnen die er stoppen. Op een werkdag komen en gaan ongeveer 75.000 reizigers door de toegangspoortjes van het station. -Ter vergelijking, een stad als Hasselt heeft 73.500 inwoners. En bij thuiswedstrijden van Arsenal haalt het op een zaterdag makkelijk evenveel.

Voorts dankt het park zijn reputatie aan legendarische muziek-festivals. In 1967 zou Jimi Hendrix op een podium in het park voor het eerst zijn gitaar in brand gestoken hebben, en Bob Dylan speelde er nog [‘opnieuw’ moet ik zeggen] in 2011. Maar bij het minste mooi weer is Finsbury Park voor velen in het dichtbevolkte Noord-Londen toch eerst en vooral een bestemming voor zonnebaden, wandelen, sport en zelfs sinds recent tuinieren. Door zijn grootte, gelijk aan ongeveer 36 voetbalvelden, kan men bezwaarlijk spreken van één buurt rond het park. Het wordt begrensd door vier buurten: Stroud Green ten Westen, Haringey ten Noorden, Hackney ten Oosten en Blackstock Road ten Zuiden. Onderling is er weinig of geen overlap en demografie en dynamiek zijn totaal verschillend. Het werk van City Mine(d) concentreert zich momenteel op Blackstock Road.

Blackstock Road

De buurt die men Blackstock Road noemt, bestaat uit de eerste 500 meter van de gelijknamige straat

die in Westelijke richting vertrekt vanaf Finsbury Park. Onafhankelijke kleinhandels, pubs en restaurants vormen de hoofdactiviteit in de straat. In de jaren '80 vochten Marokkaanse en Zwart-Afrikaanse groepen soms gewelddadige conflicten uit in de straat. In de jaren '90 werden beide groepen uit de buurt verdreven.

Hun plaats werd ingenomen door Algerijnse families die de burgeroorlog in hun land ontvluchtten. In 1992 had de Algerijnse regering uit vrees voor een overwinning van het Islamistische FIS -Front Islamique du Salut- immers de verkiezingen geannuleerd, wat een aanleiding werd voor verschillende gewapende groepen, waaronder het GIA-Groupe Islamique Armée- in de steden, om een bloedige guerrilla-oorlog te ontketenen. Op tien jaar tijd kostte die aan 60,000, volgens sommige schattingen 150,000 mensen het leven en ontvluchtte een half miljoen mensen het land. De nieuwkomers in Blackstock Road profiteerden van de betaalbare vastgoed-prijs in de buurt om huizen te kopen waar ze handelszaken opstartten: restaurants, cafés [wat de Engelsen *café* noemen, maar op het continent eerder *snackbar* zou heten, wat op de Britse eilanden dan weer een *chocoladereep* is], slaggers, bakkers en groentewinkels.

Eind jaren negentig draaiden die zaken goed, Blackstock Road kreeg zijn reputatie als klein Algerije en trok Algerijnen aan uit de rest van London, uit het hele Verenigd Koninkrijk, tot zelfs uit Algiers toe. Er ontstond een sociaal netwerk dat nieuwkomers opving, wegwijst maakte in London, en hen op weg hielp om op eigen benen te staan. De verstrenging van de migratie-wetgeving plus het verslaan van het GIA door het Algerijnse leger in 2002 zorgden ervoor dat legale migratie voor Algerijnen vrijwel onmogelijk werd.

In 2003 haalde Blackstock Road internationale pers toen de radicale klerk Abu Hamza imam werd van de *North London Mosque*. Hamza had een haak als rechterhand-prothese en predikte een militante Islam die hij Jihadisme noemde en waarvoor hij in de North London Mosque rekruteerde. De Egyptenaar Hamza legde de Algerijnse situatie uit naar analogie met de Egyptische, wat bij de plaatselijke Algerijnen weinig gehoor vond. Wanneer hij zijn steun voor het GIA uitdrukt – wat hij later opnieuw zou ontkennen - keert de buurt hem helemaal de rug toe. Dat belette hem niet om in groter Londen potentiële Jihadi's te mobiliseren.

Zijn bekendste bekeerling was ongetwijfeld Richard Reid uit Zuid-London, die een regelmatig bezoeker van de North London Mosque werd. Reid probeerde eind 2002, volgens sommigen geïnspireerd door Hamza, met pentriet in de zolen van zijn schoenen de vlucht van Parijs naar Miami op te blazen. Hamza werd uit de moskee verbannen, maar predikte voort op straat. Dit leidde tot beelden van duizenden moslims geknield op straat die ter illustratie van de term “Londonistan” de wereld rond gingen.

In 2004 werd Hamza in het Verenigd Koninkrijk veroordeeld voor het opdracht geven voor, voorbereiden van en aanzetten tot terrorisme, en in de Verenigde Staten wacht hem een proces voor gelijkaardige feiten. Maar daarmee was Blackstock Road gebrandmerkt als broedhaard van terrorisme. Op geregelde tijdstippen viel de politie binnen in de cafés en restaurants in de buurt op zoek naar vermeende terroristen, en cafés werden verplicht om bewakingscamera's in hun etablissement te plaatsen. Geërgerde klanten haakten een voor een af, en tussen 2005 en 2010 sluiten heel wat zaken in de buurt hun deuren.

De strengere migratie-wetgeving heeft de komst van jonge Algerijnen naar Blackstock Road niet gestopt. Hun motivatie is echter wel veranderd. Waar ze in de jaren '90 kwamen om een nieuw bestaan op te bouwen, komen ze de laatste jaren op avontuur zonder enig verder perspectief, of om op enkele jaren veel geld te verdienen dat ze daarna mee terug kunnen nemen naar Algerije. Dit versterkt het transitoire karakter van de buurt, waar niemand de ambitie heeft om te blijven. Het plaatselijke vangnet -waar nieuwkomers voor hun vertrek in Algiers van hoorden via internet chat en Skype- blijkt bij aankomst ook veel meer gerafeld te zijn dan ze vermoedden. Vrienden of familieleden kunnen wel een bed bieden voor een aantal dagen of weken, maar dan ontstaat vaak de druk om zelf bij te dragen. De verstrengde migratie-wet maakt werkgevers van illegale migranten ook strafbaar, en de boetes zijn van die mate dat weinigen nog het risico nemen. Als bron van inkomsten rest de nieuwkomer vaak niet veel anders dan meedraaien in het florissante circuit van handel in gestolen goederen.

Al sinds enkele jaren is Blackstock Road de plaats bij uitstek waar gestolen elektronica – laptops, camera's, gsm's – wordt doorverkocht. Politie razzia's in 2008 en 2009 – de beelden van 800 politie-agenten in oproerkledij die een 50tal woningen doorzochten haalden de voorpagina van de nationale

pers- hebben vooralsnog het probleem niet kunnen uitroeien. De keerzijde van dit misdaadverhaal is dat een aantal jonge Algerijnen in Blackstock Road zich zo bekwaamd hebben in het kraken van gestolen computers, dat ze hun vaardigheden nu ook ter beschikking kunnen stellen in meer bonafide transacties. Zij het nog steeds niet legaal, want volgens de migratie-dienst is er geen reden meer om Algerije te verlaten, dus geen manier om gelegaliseerd te geraken.

Het parcours van de meeste recente nieuwkomers is echter pijnlijk gelijklopend. Een sociaal activist uit de buurt beschreef het als volgt: "de meesten hebben niet de moed om te gaan stelen, dus nemen ze pepmiddelen. Omdat veel van die middelen verslavend zijn, hebben ze meer geld nodig om drugs te kopen, en gaan soms zelf ook verkopen. Sommigen zien zelfs geen ander uitweg dan 's nacht hun lichaam te verkopen in Finsbury Park."

Ondertussen proberen een aantal jonge Algerijnen nog steeds hun hoofd boven water te houden in de horeca-sector. Ondanks alles. Want soms kan de tegenwind uit een rare hoek komen. De plaatselijke voetbalploeg, Arsenal FC, probeert namelijk het prestige van zijn *global brand* hoog te houden, en streeft er naar dat al wat de naam Arsenal draagt van kwaliteit is. [Ze zouden kunnen beginnen met hun voetbal, zeggen ze 1 kilometer verder in Tottenham]. Dus ook de eethuizen. Voorbijgaand aan het feit dat heel wat plekken Arsenal heten van toen er nog munitie opgeslagen lag, heeft de FC besloten dat alle zaken die niet aan hun kwaliteitsnorm voldoen de keuze hebben: sluiten of van naam veranderen. Eethuis Venezia heeft gekozen voor het laatste. Als daad van verzet heeft de eigenaar wel de poster van de "Invincibles" - de Arsenal-ploeg die in 2003-2004 de Premier League won zonder een match te verliezen - aan zijn plafond laten hangen, en zelfs bij de laatste verfraaiingswerken heeft hij er omheen geschilderd.

Blackstock Greenhouse

Hier kwam City Mine(d) in januari 2010 terecht. Net als de buurt, heeft ook de locatie heel wat gemeen met plaatsen waar City Mine(d) vroeger al werkte: een braakliggend terrein waarvan het eigendomsrecht op z'n minst vaag is en de toekomst onzeker. Een schutting of hek scheidt de plaats ook meestal af van de straat, en ongewenst vormt het verkrijgen van de sleutel tot dat hek vaak een centraal deel van het project en de concrete vertaling van de meer abstracte strijd om toelating voor het gebruik van de site.

In Blackstock Road was de site een terrein waar een rijhuis [*terraced house* heet dat hier, want dat klinkt stijlvoller dan *row house*, de bouwstijl die er aan voorafging] na een brand was gesloopt, maar waarvan de brokstukken de hele site bedekten. De eigenaar - een beheerder van bejaardentehuizen in Noord-Londen, of een *off-shore investment company* in Jersey, of allebei, of geen van beiden - had een bouwaanvraag lopen voor een nieuwbouw, en zolang die aanvraag niet was goedgekeurd, kreeg een actieve groep buurtbewoners van iedereen, of niemand, de toelating om de site te gebruiken. Het Engels klimaat indachtig werd gekozen voor het bouwen van een beschuttende structuur, en het budget indachtig werd die structuur een serre. Een boogvormige tunnel in plastic-folie. Met de resten van het gesloopte huis werden vloer, banken en toegangstreden gebouwd, en de naam van het project werd Blackstock Greenhouse, knipoog naar de *creative industry incubators*, die in dit land beweren het alternatief op de *manufacturing industry* gevonden te hebben.

In het voorjaar van 2010 werd gepoogd om door middel van een culturele programmatie een dynamiek op gang te brengen in de buurt. De programmatie bestond uit een wekelijkse film-projectie, barbecues, tentoonstellingen, debatten en workshops rond tuinieren en het uitwisselen van vaardigheden. De ambitie was om verschillende sociale groepen tegelijk de site te laten gebruiken. Jonge professionals uit de buurt die hun beetje vrije tijd betekenisvol wilden besteden, kwamen wel naar de *Transition Town* workshops, maar bleven weg als de Algerijnse jongeren barbecues organiseerden, en omgekeerd. De meest verdienstelijke poging tot *social mixing* was waarschijnlijk het tonen van *La Bataille d'Algers*, de film van Pontecorvo uit 1966. De film vertelt het verhaal van Ali La Pointe tijdens de opstand van de bevolking van de kasbah in Algiers tegen het Franse koloniale regime.

La Bataille d'Algers trok filmfans van buiten Blackstock Road naar de geïmproviseerde bioscoop omwille van de filmische kwaliteiten, maar ook activisten kwamen voor het portret van de anti-koloniale opstand en de stedelijke guerrilla. Algerijnen van Blackstock Road kwamen om nog meer redenen: de film is gedraaid met een schoudercamera in de echte kasbah van Algiers, waardoor sommigen in het publiek zelfs in bepaalde shots hun ouderlijk huis herkenden -en dat dan ook zeer

luid kenbaar maakten aan het hele publiek. Nog anderen zagen parallellen tussen de Algerijnse kasbah en Blackstock Road in London. Een foto-tentoonstelling en debat later op het jaar rond de Westelijke Sahara mobiliseerde niet hetzelfde diverse publiek.

Hoewel deze daden van *social engineering* op veel sympathie van de gemeentelijke en nationale overheden mochten rekenen, werd de letter van de wet onverdroten toegepast. Herhaaldelijk werd op grond van inbreuk op de *Health and Safety* wetgeving gedreigd om de site te sluiten. Hoewel er geen inkom gevraagd werd en alle consumpties schenkingen waren -en er dus geen geld circuleerde in het project- moest toch voor iedere activiteit een *licence* betaald worden. Dit is een bedrag tussen £50 en £120 als belasting op culturele activiteiten in de gemeente. Bovendien moest voor de serre een bouwaanvraag ingediend en ook betaald worden. Al deze hordes werden desondanks met succes genomen. En hoewel aanvankelijk in januari 2011 de site maar voor 6 maanden beschikbaar zou zijn, werd voorjaar 2012 door de tuiniersters toch een nieuwe ambitieuze landbouw-kalender begonnen.

Little Algeria

Blackstock Road mag dan al de bijnaam "Little Algeria" hebben; de buurt kan bezwaarlijk uniform genoemd worden. Niet alleen zijn er ondertussen meer niet-Algerijnse restaurants dan Algerijnse actief - voornamelijk Ethiopiërs, Turken en Oost-Europeanen; bovendien zijn de Algerijnen niet bepaald als een gemeenschap georganiseerd. Er is meer dat hen van mekaar scheidt dan hun Algerijnse origine kan overbruggen. Tijdens de burgeroorlog vluchtten aanhangers van beide kampen naar Londen en uiteindelijk naar Blackstock Road. Die tegenstelling is nooit helemaal overbrugd. Daarnaast zijn er op 20 jaar heel wat geslaagde en nog meer mislukte business initiatieven ondernomen, die ook hun sporen van achterdocht hebben achtergelaten.

Tenslotte zijn er zelfs in de nieuwkomers die nu arriveren twee groepen te onderscheiden: zelf spreken ze van "gemoderniseerden" en "religieuzen," op basis van hun leven voor hun vertrek in Algerije. "Gemoderniseerden" kwamen in Algerije al in aanraking met het andere geslacht, dronken alcohol en kleedden zich naar de laatste Westerse trend. "Religieuzen" daarentegen kwamen van meer traditionele families en werden in hun land van origine ver gehouden van alles wat ook maar de schijn van ondeugd had. Het spreekt voor zich dat de sociale vaardigheden van de eerste groep meer ontwikkeld zijn dan die van de laatste. In hun nieuwe stad zullen de "gemoderniseerden" sneller in contact komen met verschillende netwerken, en zullen ze minder beroep moeten doen op schijnbaar vertrouwde maar in wezen zeer bedenkelijke contacten die ze kennen vanuit Algerije. Merkwaardig genoeg maakt dit de "religieuzen" vatbaarder voor de hierboven beschreven *stepping stone* theorie die van diefstal tot prostitutie leidt. Ondanks de term "religieuzen" wordt de scheidslijn tussen de twee groepen niet gevormd op basis van religie, want leden van beide groepen zijn over het algemeen gelovig, en gaan op zijn minst iedere vrijdag, maar vaak iedere dag naar de moskee.

Tussen de verschillende Algerijnen in Blackstock Road is er heel wat afstand, maar tussen Algerijnen en anderen in de buurt is die afstand zo mogelijk nog groter. Naast de verschillende etnische groepen -Black Asian Minority Ethnicities, of BAME noemt de overheid dat - zijn er ook nog leren in de buurt. Vaak hebben die 30 jaar geleden of meer hun huis gekocht, en is de prijs van hun vastgoed niet meegegroeid met de reële economie. Gevolg is dat verkopen en verhuizen geen optie is, en ze zich dus ingraven in een buurt waar ze liever niet meer zouden zijn. Het resultaat is een schoolvoorbeeld van een gefragmenteerde buurt.

Micronomics

Er zijn meer verklaringen voor dit fenomeen dan er bewoners zijn in Blackstock Road. Feit blijft dat er geen medium is waarlangs de verschillende gebruikers van de geografische ruimte "Blackstock Road" met elkaar kunnen communiceren, laat staan initiatief nemen. Tussen 2006 en 2010 organiseerde City Mine(d) in Brussel en Londen een reeks projecten onder de noemer Micronomics. De slogan was "*we all make the economy, stupid!*" en de ambitie was meer inzicht te krijgen in de rol die micro-initiatieven kunnen spelen in de economie.

Als definitie van economie, nam City Mine(d) "alle strategieën die mensen ontwikkelen om hun rijkdom, gezondheid of geluk te vergroten," wat maakte dat ook een niet-gemonetariseerde economie in beschouwing genomen kon worden. Ruilen en delen worden opeens even waardevol als kopen en verkopen. Micronomics wekte interesse van onderzoekers, omdat het met zijn perspectief van onderuit wel eens zou kunnen bijdragen tot "endogene groei" in achterstandswijken. Er van uitgaande dat iedereen wel ergens goed in is, maar dat die vaardigheden niet altijd hun plaats vinden in de geïnstitutionaliseerde economie, zou Micronomics de weg kunnen wijzen naar ruileconomie, *skill*

sharing, en door middel van kleine plaatselijke marktjes die vaardigheden zichtbaar en vatbaar maken voor de mainstream economie.

Zou kunnen. Maar dat gaat er van uit dat er tussen de verschillende leden van die plaatselijke gemeenschap al relaties zijn. Om goederen, diensten en zelfs ervaringen uit te wisselen, zijn er vertrouwensrelaties nodig tussen de mensen die met elkaar 'in business gaan'. En als die relaties de basis moeten vormen voor solidariteit, is dat vertrouwen al helemaal onontbeerlijk.

In het verleden noemde City Mine(d) deze relaties al eens *soft structures*. Naar analogie met computer technologie wordt hier een onderscheid gemaakt tussen hardware en software. In de stad bestaat de hardware uit gebouwen en straten en infrastructuur, en de software uit de relaties tussen mensen. De hardware kan door overheden en ontwikkelingsmaatschappijen van bovenuit gerealiseerd worden. Voor soft structures blijkt dat bijzonder moeilijk. In Blackstock Road blijkt de afwezigheid van soft structures alle vormen van ontwikkeling en initiatief in de weg te staan. Zelfs een recent door de overheid gesponsord handelaars-overleg wordt niet de plaats waar consensus en toekomstvisie gesmeed worden, maar waar onrecht uit het verleden wordt her-beoordeeld.

London 2012

En toch wil de grootstedelijke overheid al haar buurten opnemen in de vaart der volkeren. De laatste poging hiertoe zijn de Olympische Spelen van dit jaar. In 2005 versloeg Londen Parijs in de strijd om de 2012 Spelen te mogen organiseren, met een bid dat achteraf werd geprezen omwille van zijn ambities inzake duurzaamheid en ontwikkeling van een achtergesteld gebied. Het onbegrip in Parijs was groot, want volgens de Fransen was het duurzamer om bestaande stadions te hergebruiken, zoals in hun voorstel, eerder dan een compleet nieuwe ontwikkeling uit de grond te stampen, zoals Londen plande.

Het argument van de Londenaren was dat alle stadions nog voor het begin van de Spelen een nieuwe lange-termijnfunctie zouden hebben. Vijf jaar later worstelen organisatoren met het probleem dat een atletiekstadion een slecht voetbalstadion is -zelfs toeschouwers op de eerste rij hebben verrekijkers nodig voor voetbal in een atletiekstadion- waardoor Premiere League ploegen die bereid zijn het nieuwe stadion over te nemen, dit enkel willen doen op voorwaarde dat ze het nieuwe stadion onmiddellijk mogen slopen.

Volgens Tony Blair -die in 2005 een op-en-afje deed naar Singapore om tijdens de laatste ronde te lobbyen voor Londen- zouden de Spelen duizenden jobs creëren in de East End, een van de meest achtergestelde buurten van de UK. Hij zei inderdaad 'in' en niet 'vòòr' de East End, want wat blijkt 200 dagen voor het begin van de Spelen? Van de 44,000 jobs die gecreëerd werden, waren er minder dan 10% voor de de 5 oostelijke gemeenten van Londen.

En helemaal pijnlijk is het verhaal van *Hackney and Leyton Sunday Football league*. Na de Tweede Wereldoorlog veranderden enthousiastelingen de platgebombardeerde terreinen van de East End in voetbalvelden [klinkt vertrouwd, niet?], het werden er een honderdtal met soms maar een meter tussen twee velden. In heel Noord en Oost Londen werden ploegen opgericht die op deze terreinen tegen mekaar speelden. Nu nog komen op de terreinen iedere zondag speciaal opgerichte ploegen tegen elkaar uit en wordt Hackney and Leyton Sunday Football league als de grootste grassroots voetbal-liga van Engeland beschouwd. Ze kunnen bovendien aantonen dat heel wat van hun talenten later doorstromen tot professioneel voetbal. Het beste voorbeeld is ongetwijfeld David Beckham die hier leerde voetballen, en die ook een op-en-afje deed naar Singapore in 2005. Als deel van de Olympische ontwikkeling, verliest de League echter meer en meer van zijn velden. Het commentaar dat u zal horen tijdens de Spelen, zal komen uit het vijf-verdiepen tellende media-center dat de hoofdvelden van de league opslokte. En alleen al voor tijdelijke parkings moesten nog eens 12 velden eraan geloven. Geen wonder dat de voorzitter van de League over de Spelen spreekt als "vandalisme". Al sinds 2007 betalen Londenaren 38 pence per week extra gemeente-belastingen om de Spelen te financieren, wat ooit moet neerkomen op een bijdrage van £550 miljoen. Om een idee te geven van de grootte van dit bedrag: £550 miljoen is precies evenveel als de stad vanaf 2009 moest lenen om haar hele bovengronds trein-netwerk van 19e naar 21e eeuwse service te upgraden.

De bedenkelijke logica waarmee Tony Blair in 2005 het organiseren van de Spelen in Londen verdedigde - "London is de belangrijkste stad van de wereld en de Spelen moeten zorgen dat dat zo blijft" - is nog steeds de teneur. De Spelen gaan business genereren, maar het Olympisch Comité controleert zorgvuldig wie wat verkoopt tijdens de Spelen. De Spelen gaan toeristen aantrekken, maar de verkeersinfrastructuur kan niet meer gebruikers verwerken. En nadien hoopt men vooral dat

iedereen terug naar huis gaat. Want stel dat de Algerijnse Boxer Mohamed Ouadahi besluit om het Olympisch dorp te verlaten en zich in Blackstock Road te komen vestigen!

Het ontwikkelingsmodel van de Spelen, net als dat van Wembley Stadium, de Millenium Dome en Arsenal football Stadium, is gebaseerd op consumenten, niet op stedeling, laat staan bewoners. Duurzaamheid is de duurzaamheid van de waren die geconsumeerd worden, niet de manier waarop het leven van de individuele stedelingen rijker, rechtvaardiger of zelfs aangenamer is geworden. En misschien is dat net wat City Mine(d) in al die buurten heeft proberen doen.

De verschillende projecten van City Mine(d) -en ondertussen zijn het er al meer dan honderd- hebben zelden een economische groei gegenereerd die het bruto nationaal product heeft doen pieken, maar ze hebben ook nooit mensen uitgesloten. De projecten hebben mensen contacten kunnen geven, die ze op hun beurt gebruikt of genegeerd hebben. Hoewel door deze initiatieven betrokkenen soms zelfs een nieuwe job hebben gevonden, is dat niet waar de projecten op afgerekend mogen worden. Wat ze willen doen is het creëren van netwerken; contacten tussen mensen die voordien gescheiden van elkaar leefden. De verbindingen die City Mine(d) creëerde tussen mensen, zijn vaak onschuldig van aard, want de aanleiding is het gebruik van een terrein dat voordien braak lag. Maar ze vormen wel het begin van de soft structures die nodig zijn voor economisch verkeer en voor stedelijke ontwikkeling. Zonder die soft structures is ieder ontwikkelingsprogramma gedoemd tot mislukken.

Conclusie

Blackstock Road is geen uitzonderlijk geval. City Mine(d) vond gelijkaardige buurten in een tiental Europese grootsteden. Een oplossing voor de fragmentatie van deze buurten blijft de grootste onuitgesproken uitdagingen voor zowel lokale als nationale politiek. Niet alleen vormen steden in de meeste landen de motor van de nationale economie; bovendien bewijzen Abu Hamza en de *shoe bomber* dat de gevolgen van deze ongelijkheid snel kunnen afstralen op de rest van de natie. In die zin had President Kennedy gelijk toen hij in zijn State of the Union van 1962 zei "We negeren onze steden tot ons groot gevaar, want door onze steden te generen, negeren we de natie."

Dit artikel beweert dat armoede en uitsluiting in achtergestelde stedelijke gebieden, versterkt, zo niet veroorzaakt worden door de afwezigheid van de sociale infrastructuur die mensen met elkaar verbindt. Deze infrastructuur, die City Mine(d) "soft structures" noemt, laat zowel het delen van beschikbare middelen toe – de organisatie van solidariteit- als de uitwisseling van goederen, diensten en vaardigheden – economische ontwikkeling. Bij afwezigheid van deze sociale relaties dreigen uitwisselen en delen plaats te vinden op basis van relaties die gevoelig zijn voor uitbuiting, door overheid, markt of religieuze leiders. Pogingen in het verleden om buurten te her-ontwikkelen door grote ontwikkelingsprogramma's zijn slecht zelden succesvol gebleken, omdat ze niet slaagden in het initiëren van 'soft structures'. Misschien slagen relaties die ontstaan naar aanleiding van het belangeloos hergebruik van een braakliggende of platgebombardeerde site er wel beter in om sociaal verkeer te genereren dat betrokkenen meer zelfredzaam kan maken. En meer solidair.

gepubliceerd in:

De Mensen maken de Stad. Bouwstenen voor een sociaalecologische toekomst van Dirk Holemans [red.], Oikos, EPO 2012
<http://www.oikos.be/component/content/article/235.html>